

Síťování služeb pro děti a jejich rodiny

Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby

Ústecký kraj

ORP Roudnice nad Labem

Lokální síťář: *Tomáš Lukačina, DiS.*

zpracováno k: *09/2018*

Klíčová aktivita 1 – Podpora a rozvoj služeb v oblasti SPOD

Podaktivita 1.1: Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Projekt Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Obsah

Úvodní slovo	2
O projektu <i>Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí</i>	3
Síťování v ORP Roudnice nad Labem	5
Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory	8
Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností	10
Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP Roudnice nad Labem	13
Modely spolupráce aktérů sítě	17
Spolupráce aktérů sítě v ORP Roudnice nad Labem	19
Doporučení pro rozvoj sítě v ORP Roudnice nad Labem	21
Závěrem	23
Použité zdroje	24
Potřebujete více informací?	25
Příloha – popis rolí aktérů sítě	26

„... pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než pokud je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby – koordinátora.“

Úvodní slovo

Vážené kolegyně a kolegové,

analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby je souhrnným výstupem dlouhodobého procesu síťování služeb na území obcí s rozšířenou působností. Podpora síťování je součástí projektu Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí, který je od roku 2016 realizován Ministerstvem práce a sociálních věcí.¹

Tento materiál je určen všem aktérům místních sítí služeb pro děti a jejich rodiny, a to nejen sociálním pracovníkům, ale také např. zástupcům samosprávy, učitelům, psychologům, zástupcům policie a dalším. Jedná se o ucelený dokument souhrnně popisující místní síť služeb pro děti a jejich rodiny na daném území včetně doporučení pro její optimalizaci a rozvoj tak, aby reagovala na potřeby dětí a rodin.

Proč je důležité síťovat

*Síťování služeb vnímáme jako **nástroj zvýšení efektivity cílené práce s klientem – dítětem a jeho rodinou**. Vychází z předpokladu, že pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než když je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby koordinátora (v tomto projektu se jednalo o **lokální a krajské síťáře a síťáře**).*

Síťování služeb je dynamický a nikdy nekončící proces směřující k naplnění potřeb dětí a rodin žijících v dané lokalitě. Aby bylo síťování co nejúčelnější a šité na míru lokalitě, je třeba nejprve zmapovat stávající síť – tedy místní aktéry a jejich potřeby směrem k fungování sítě a to, jakým způsobem spolupracují. Proto lokální síťáři (na úrovni obcí s rozšířenou působností – ORP) a krajské síťáři (na úrovni krajů) důkladně mapovali terén a na základě zjištění pracovali společně s aktéry na tématech, která se ukázala jako významná pro rozvoj sítě, místní spolupráce apod. Shrnutí činnosti lokálního síťáře ve vaší lokalitě naleznete níže.

*V návrhové části dokumentu najdete definici **optimální sítě služeb**, kterou jsme zpracovali v souladu se základními principy transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, vyplývající z Národní strategie ochrany práv dětí. Jedná se zejména o „návrat k dítěti“ – dítě v centru, sladění cílů práce s dítětem a rodinou, respekt k dítěti, zapojení dítěte a jeho rodiny do řešení situace a další. Optimální síť je tedy teoretickým schématem, jehož optikou je možné místní síť nahlédnout.*

***Místní síť služeb a návrh její optimální podoby** pro území obcí s rozšířenou působností zapojených do projektu je shrnujícím výstupem práce síťářů a síťárek na základě zmapovaných potřeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o zjištěný obraz sítě, používáme pro ni dále označení **reálná síť**. **Reálná síť služeb v lokalitě** byla porovnávána se vzorovou, optimální sítí služeb. Je přitom zřejmé, že v každé lokalitě je síť služeb jiná, a to vzhledem k odlišným potřebám dětí a rodin, a je ovlivněna vnějšími podmínkami v lokalitě (např. personální a finanční kapacity aktérů). Všechny sítě služeb by však měly naplňovat principy transformace a **odrážet v první řadě potřeby dětí a rodin**.*

Bez vás by to nešlo

*To vše by se neobešlo bez samotného **procesu síťování**, tedy propojování místních aktérů sítě napříč rezorty, které vnímáme jako alfu a omegu spolupráce. Děkujeme proto všem místním aktérům sítě služeb za ochotu k setkávání se, zájem o spolupráci, podněty a společnou činnost na lepším fungování sítě podpory pro děti a jejich rodiny.*

*Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová a realizační tým aktivity síťování
oddělení transformace služeb pro rodiny a děti
Ministerstvo práce a sociálních věcí*

¹ Číslo projektu CZ.3.2.63/0.0/0.0/15_017/0001687.

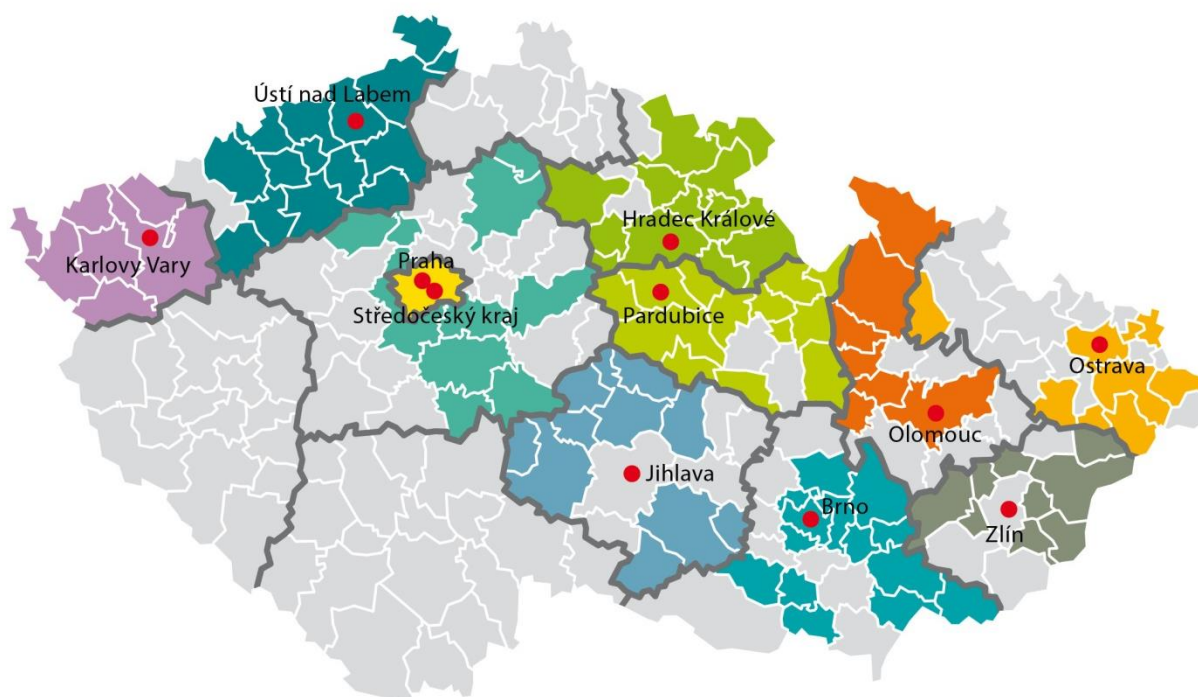
O projektu *Systemový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí*

Termín realizace: 1. 1. 2016 až 30. 6. 2019, ve **12** zapojených krajích.

Projekt se zaměřuje na posílení mezirezortní a multidisciplinární **spolupráce v oblasti péče o ohrožené děti a jejich rodiny**. Cíli projektu jsou podpora orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) a dalších klíčových aktérů v oblasti síťování služeb pro ohrožené děti a rodiny; vytváření, podpora a rozvoj sítí služeb na lokální, krajské a celostátní úrovni; podpora nástrojů vedoucích k nastavení, zjišťování a rozvoji kvality systému sociálně-právní ochrany, nastavení modulů celoživotního vzdělávání pracovníků OSPOD a podpora a rozvoj náhradní rodinné péče (dále jen NRP). **A proč?** Aby se nadále snižoval počet dětí, které musejí svoji rodinu opustit, a aby pro děti, jež se dostávají do systému náhradní rodinné péče, byla zajištěna co nejkvalitnější individuální péče. Více najdete na <http://www.pravonadetstvi.cz>.

Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Síťování služeb pro děti a rodiny je nejrozsáhlejší aktivitou projektu, je realizováno v 11 krajích a celkem ve 124 obcích s rozšířenou působností.

Východiska síťování

Síťování představuje „**návrat k rodině a dítěti**“, snahu podpořit vybudování pevné podpůrné sítě v bezprostřední blízkosti rodin, a to s maximálním využitím všech dostupných zdrojů. Síťování je proto spíše prací s lidmi než „vědeckým přístupem“ a dosavadní výsledky ukazují, že právě osobní kontakt síťáře s aktéry tvoří základ úspěšného rozvoje sítě podpory. Na druhou stranu síťář je kromě samotného propojování lidí také nositelem důležitých principů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, přispívá k jejich lepšímu porozumění a zvnitřnění na úrovni lokality, a tím i k žádoucímu směřování práce s rodinami a dětmi. Síťování služeb je ze své podstaty transformací služeb na místní úrovni.

Vymezení služeb pro děti a rodiny

Z hlediska tohoto projektu jsou služby pro děti a rodiny nahlíženy optikou potřeby – jedná se o všechny děti a rodiny, které potřebují nějakou formu podpory, ať už v rovině prevence (mohou být ohrožené) nebo v rovině

intervence (již jsou ohroženy). Nejedná se tedy o služby rodinné politiky, zároveň ale ani o striktní vymezení dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen SPOD). Služby jsou zároveň vnímány zásadně nadrezortně, bez ohledu na právní formu či míru formálního ukotvení. Vymezením služeb jde především ozmapování všech dostupných zdrojů podpory na místní úrovni.

Cíle síťování služeb pro děti a rodiny

Zmapování aktérů v lokalitě: v maximálním možném rozsahu jsou zmapováni aktéři v lokalitě a jejich potřeby směrem k fungování sítě ve prospěch dětí a rodin, samotný výčet může být vůbec prvním popisem služeb pro děti a rodiny z nadrezortního hlediska a přispívá ke zvědomění rolí jednotlivých aktérů.

Zvědomění rolí jednotlivých aktérů: každý z aktérů si uvědomuje svou (i dílčí) roli v síti služeb pro děti a rodiny, tj. zná své kompetence a úkoly dané jednak zákony, jednak specifickými podmínkami v lokalitě, ale uvědomuje si také význam spolupráce s dalšími aktéry. Aktéři tak přesně znají svou vlastní roli a zároveň rozumí rolím ostatních aktérů.

Propojení aktérů v lokalitě: aktéři spolu komunikují ve smyslu případové práce, tj. ve smyslu potřeb dětí a rodin, s ohledem na zákonnou mlčenlivost a s ohledem na integritu dětí a rodin, s důrazem na působení v rovině prevence.

Implementace základních principů transformace do síťování, a tedy i činnosti jednotlivých aktérů: síťování lze vnímat jako aktivizaci terénu, která by se měla odvíjet od **základních principů transformace:**

- participace dítěte, respekt k dítěti
- potřeba vývoje, otevřené budoucnosti, perspektivy
- zdravé prostředí
- jistota, stabilita, bezpečí
- zapojení celé rodiny.

Co je síť služeb pro děti a jejich rodiny?

Síť služeb pro děti a jejich rodiny (dále jen síť) je soubor institucí, organizací a dalších subjektů, které na určitém geograficky vymezeném území (obec, město, obec s rozšířenou působností – dále jen ORP, region, kraj) svou činností ovlivňují situaci ohrožených dětí a rodin, ať už formálně na základě pravomoci vyplývající z legislativy, nebo neformálně, svým společenským posláním. **Základním principem fungování sítě je partnerství, mezioborová spolupráce a případné překonávání bariér, které spolupráci brání.**

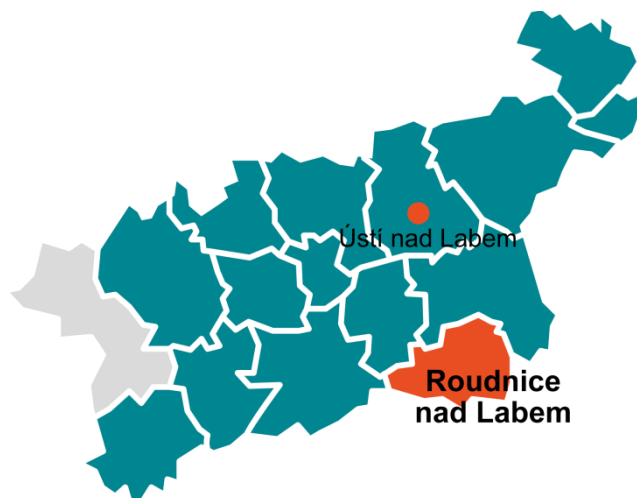
Kdo jsou aktéři sítě?

Aktéři sítě jsou subjekty v síti se vzájemně provázanými vztahy, založenými na spolupráci a sdílené či dílčí odpovědnosti. Jde o instituce poskytující služby dětem a rodinám (registrované sociální služby i neregistrované návazné služby), orgány samosprávy (městské a obecní úřady, zejména agenda odboru sociálních věcí, konkrétně oddělení sociálně-právní ochrany dětí, dále sociální a terénní pracovníci), školy, poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče), lékaře, soudce, městskou policii, Policii České republiky a další.

Kdo je síťář?

Síťář je nezávislý aktér sítě pomoci ohroženým dětem a jejich rodinám. Jeho cílem je udržitelně propojit aktéry sítě, aby navzájem znali své možnosti a potřeby a mohli efektivně spolupracovat při řešení situací ohrožených dětí a rodin. Ve svém konání vychází z principů deinstitucionalizace a ze zmapovaných potřeb aktérů a jejich klientů směrem k fungování sítě jako celku. Vytváří prostor pro jejich spolupráci napříč rezorty.

Síťování v ORP Roudnice nad Labem

Stručný popis lokality

Město Roudnice nad Labem leží v jihovýchodní části okresu Litoměřice, v Ústeckém kraji, v zájmovém území NUTS II – Severozápad², na levém břehu řeky Labe. Město vzniklo na křižovatce obchodních cest při brodu přes řeku Labe a stalo se přirozeným hospodářským, společenským a kulturním centrem spádové oblasti nazývané Podřipsko. Podřipsko patří k území nazývanému „Zahrada Čech“, které je jednou z nejurodnějších oblastí celé ČR. Významnou přírodní dominantou je hora Říp, která se tyčí do výše 456 metrů nad mořem.

V ORP Roudnice nad Labem jsou identifikovány sociálně vyloučené lokality. Nejpočetnější z nich se nalézá přímo v Roudnici nad Labem, zejména v oblasti sídliště Hracholusky. Struktura a přesná lokalizace těchto lokalit se s časem vyvíjí a pro nastavení adekvátní podpory je třeba tento vývoj sledovat za účelem nastavení adekvátní podpory. V návaznosti na to spolupracuje s městem Agentura pro sociální začleňování. Ta působí jako aktér zasazující se o sociální začlenění a pomáhá místním organizacím kompenzovat potřeby, které se sociálně vyloučenými lokalitami souvisí.

U Roudnice nad Labem se projevují silné vazby na Prahu, které jsou dány historickým vývojem celé oblasti. ORP tvoří 33 obcí s celkovým počtem 32 607 obyvatel, z toho v samotné Roudnici žije 12 981 obyvatel (1). Vzhledem k vybavenosti a počtu obyvatel v ORP působí Roudnice dostředným způsobem. Zároveň se zde ale projevuje velmi dobrá dopravní návaznost, která umožňuje obyvatelům ORP čerpat z příležitostí v nejbližším okolí: v krajském městě Ústí nad Labem, či v Praze. Obě tato velká města jsou dostupná veřejnou dopravou v řádu 45 minut. To se projevuje například v oblasti struktury zaměstnanosti, ale i v oblastech kultury a specializovaných služeb. Zdroj: Strategický plán rozvoje města Roudnice nad Labem (2).

Síť služeb pro děti a rodiny

V ORP je k dispozici síť základních a mateřských škol, kde v současné době narážíme na vážný nedostatek kapacit. V lokalitě působí množství sportovních a zájmových organizací a je možné využít různých forem volnočasových aktivit, které kapacitně i obsahově splňují požadavky obyvatel lokality.

Pro cílovou skupinu dětí a rodin v krizi jsou k dispozici dva azylové domy, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služba, terénní služba, odborné sociální poradenství pro rodiny v krizi a od tohoto roku (2018) i mediace, dále pracovníci OSPOD a další pracovníci sociálního odboru městského úřadu.

Infrastruktura služeb je v ORP Roudnice nad Labem asymetrická, s centrem v samotné Roudnici, pro obyvatele menších obcí to znamená nutnost za využíváním většiny služeb dojíždět.

² Viz např: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>

Specializované služby, kterými jsou středisko výchovné péče, dětský psycholog a psychiatr, manželská poradna, centrum prevence drogových závislostí, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v lokalitě zastoupeny nejsou. Je nutné je vyhledat, nejčastěji v Litoměřicích (20 Km), Ústí nad Labem (50 Km), nebo v Praze (50 Km).

Průběh mapování potřeb a síťování

Síťování bylo v lokalitě zahájeno od 1. 8. 2016 a nadále zde probíhá. Hlavní mapování potřeb aktérů sítě služeb probíhalo od srpna 2016 do března 2017, síťář se průběžně setkával s pracovníky OSPOD, zástupci poskytovatelů sociálních služeb pracujících s dětmi a rodinou, pracovníky působícími ve školství a ve volnočasových organizacích. Celkově za účelem mapování uskutečnil (k termínu vyhotovení dokumentu) 251 osobních setkání s aktéry sítě.

Nejčastěji zmiňované potřeby:

- Kapacita psychologů a psychiatrů. Aktéři napříč sítí reflektují potřebu čerpat různé typy odborných služeb spadajících do kompetencí psychologa a psychiatra. Jednoznačně platí shoda na potřebě kratších čekacích lhůt. Za těmito službami je nutné dojíždět a objednávací lhůty odpovídají řádově obvykle dvěma měsícům.
- Kapacita základních a mateřských škol. Nedostatečná kapacita se projevuje v lokalitě dlouhodobě. Na základě Demografická studie – vývoj počtu žáků MŠ a ZŠ (6) zpracované prosinec 2017, bude trend v nejbližších letech pokračovat.
- Integrace dětí cizinců a dětí z rodin přijatých do azylových domů (AD). V souvislosti s nedostatkem kapacity MŠ a ZŠ je problematické hledat umístění pro děti, které do lokality přijdou v průběhu roku. V současné době v oblasti přibývá cizojazyčných rodin zaměstnaných u místních firem. Pro děti z těchto rodin je také třeba během roku nárazově hledat umístění do vzdělávacích institucí, navíc je třeba kompenzovat jazykové, kulturní a sociální odlišnosti těchto dětí.
- Informovanost odborné i laické veřejnosti. Toto téma není specifické pro naši lokalitu, ale kopíruje situaci v celém kraji. Je zde potenciál pro rozvoj systémů předávání informací mezi odborníky, ale i systémů vzájemné komunikace s veřejností.
- Zapojení menších obcí ORP do procesu plánování a čerpání služeb. Menší obce jsou v současné době o aktivitách informovány, nicméně praxe ukazuje, že v oblastech vzájemné spolupráce je potenciál k rozvoji.
- Pomoc pro děti s rizikovým chováním. Mapování aktérů v síti ukázalo potřebu posílit v regionu práci s dětmi s rizikovým chováním, a to nejen v oblasti intervence, ale zejména prevence – posílit psychologickou péči, prevenci sociálně patologického chování u dětí, práci s drogovou problematikou a práci s výchovnými problémy dětí.
- Podpora rozvoje programů pro nadané děti. Pokud vyjdeme ze statistického předpokladu, je v ORP Roudnice nad Labem více než 100 nadaných dětí, což není zanedbatelné množství. Tato skupina dětí stojí prozatím mimo hledáček zájmu většiny aktérů.

Na základě těchto zjištění se lokální síťář ve své činnosti zaměřoval na tato témata:

- Multioborová spolupráce, podpora vzniku a fungování mezioborových platforem. Téma vychází z potřeb aktérů, kteří deklarovali zájem na prohloubení vzájemné informovanosti jak na úrovni jednotlivých klientů, tak na úrovni vyjasnění kompetencí jednotlivých služeb. Cílem je také podpora realizace společných projektů a zefektivnění návaznosti poskytovaných služeb.
- Podpora publicity sociálních témat. Nejde pouze o propagaci sociálních služeb a organizací, které je poskytují. Jde o sdílenou potřebu aktérů a obyvatel oblasti ve smyslu sdílení informací, osvěty a zapojení do dění v oblasti. Informovanost veřejnosti je též aktéry vnímána jako významný preventivní faktor.

Shrnutí ze síťování

Síťování je dlouhodobý proces, během kterého dochází k odhalování a předávání potřeb jednotlivých aktérů a klientů. Dopad síťování na klienta a jeho situaci nemá hned. Snad právě proto jsou koordinační aktivity tohoto směru neoblíbené mezi pracovníky. Trvají dlouho, nemají zaručený výstup a jsou „vzdálené“ od přímé práce s klientem. Zároveň dobře nastavený systém, který disponuje důvěrou mezi odborníky a reaguje na jasné zakázky má dlouhodobý a pozitivní efekt při práci s klientem. Postupy síťování jsou vhodné pro všechny pracovníky veřejné správy, napříč obory i pozicemi. Během uplynulého období proběhla řada formálních i neformálních setkání. Za zmínku stojí například setkání pracovníků OSPOD a PČR, setkání zaměstnanců Kontaktního centra Litoměřice a zaměstnanců OSPOD, nebo prezentace služeb SAS a NZDM pedagogickým pracovníkům všech nákladních škol v Roudnici nad Labem. S významnou podporou lokálního síťáře byly také realizovány akce Sociální majáles 2017 a 2018. Sociální majáles 2017 byl zaměřen na prezentaci sociálních služeb a jejich poskytovatelů veřejnosti. Akce proběhla na Karlově náměstí v Roudnici nad Labem, zúčastnilo se jí zhruba 250 návštěvníků a zapojili se všechny organizace poskytující sociální služby v lokalitě, město Roudnice nad Labem, Agentura pro sociální začleňování i roudnické základní školy. Sociální majáles 2018 proběhl v návaznosti na předchozí ročník, tentokrát s výrazným zaměřením na žáky základních škol. Formou hry byly dětem představeny sociální služby a jejich činnost. Návštěvnost akce byla zhruba 300 osob. Na tuto tradici budou navazovat i další ročníky Sociálních majálesů. V současné době jsou připravované další akce na podporu informovanosti, například v listopadu 2018 proběhne konference na téma kybernetické bezpečnosti, na únor 2019 je připravena další konference, tentokrát na téma závislostí. Lokální síťování se pozitivně projektuje i formou podpory vzniku konkrétních projektů reagujících na zjištěné potřeby. Například Místní akční plán II, projekt Podpory komunitního plánování sociálních služeb Roudnice nad Labem, připravuje se projekt prevence školní neúspěšnosti a podpory inkluzivního prostředí ve školách, který propojí předškolní, základní vzdělávání a sociální služby. V přípravě je tvorba komunitního webu, kde budou propojeny organizace poskytující sociální služby.

Fotografie Tomáš Lukačina, DiS. Sociální majáles v Roudnici 18. května 2017

Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory

Níže uvedený popis odpovídá horizontální úrovni sítě služeb, tedy jednotlivým potřebám dětí, a vertikální úrovni sítě, tedy jednotlivým úrovním podpory dítěte (podrobně viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb). Potřeby dětí byly odvozeny ze strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny dle zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD.

Potřeby dítěte

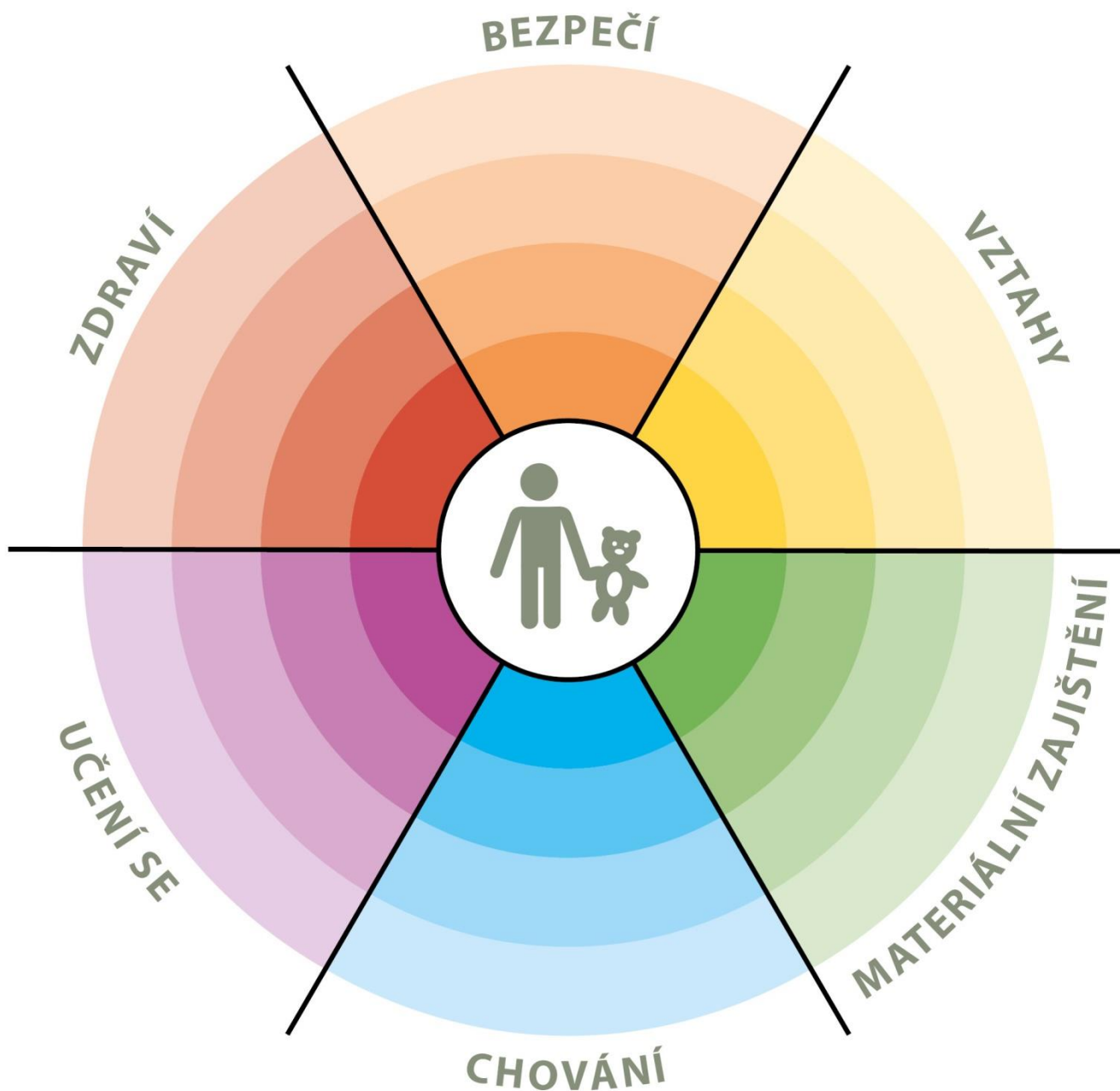
- **Vztahy:** potřeba rozumět vztahům k blízkým osobám, potřeba stabilních a bezpečných vazeb, vrstevnických vztahů, pozitivního vztahu k sobě samému apod.
- **Bezpečí:** potřeba bezpečného prostředí (prostředí rodiny i komunity), subjektivního pocitu bezpečí, životní stability, srozumitelnosti okolního světa, rozvoje kompetencí k rozpoznání nebezpečí apod.
- **Zdraví:** potřeba celkové duševní a tělesné pohody, dobrá péče o zdravotní stav dítěte, vztah k vlastnímu zdraví, podmínky pro zdravý vývoj apod.
- **Učení se:** potřeba poznávání okolního světa, porozumění událostem, nabývání zkušeností, motivace k učení a poznávání, rozvoj zvědavosti a sebepoznání apod.
- **Chování:** potřeba poznávat hranice, učit se normám, rozumět vlastnímu chování, mít respekt k ostatním apod.
- **Materiální zajištění:** potřeba zajištění základních životních potřeb tak, aby byl umožněn zdravý vývoj dítěte, přiměřená výživa, odpovídající vybavení včetně školních nebo zdravotních pomůcek apod.

Aktéři podpory dítěte a rodiny

- **Aktéři přímé podpory dítěte:** služby a další podpůrné aktivity směřující přímo k dítěti na bázi individuálního přístupu, zároveň jde o služby umožňující přímý přístup dítěte (dítě samo se může na poskytovatele služby obrátit), zaměření na dítě je odvozeno z Úmluvy o právech dítěte a zákona o SPOD, které připouštějí možnost ochrany dítěte v situacích, kdy dojde k narušení vztahu mezi dítětem a rodičem.
- **Aktéři přímé podpory rodiny:** služby a další podpůrné aktivity směřující k podpoře rodiny tak, aby byla schopna naplnit ochrannou a podpůrnou roli vůči dítěti, tedy služby posilující kompetence rodičů, podpora zahrnuje vždy zároveň dítě i rodiče.
- **Aktéři širší podpory:** jedná se o služby a další podpůrné aktivity, jejichž primárním účelem není poskytování specifické podpory rodinám a dětem, rodiny a děti spadají do cílové skupiny poskytovatelů těchto služeb, přitom je podstatné, zda si aktéři jsou své role vědomi a naplňují ji.
- **Podpora v rámci komunity:** komunita je pojímána jako významný zdroj podpory. Zdroje obce a lokality je důležité popsat a provázat s potřebami rodin a dětí, komunitní zdroje jsou považovány za rozsáhlý, ale doposud málo využitý potenciál podpory dětí a rodin.

Obrázek č. 1

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

Úrovně podpory:

- aktéři přímé podpory dítěte
- aktéři přímé podpory rodiny
- aktéři širší podpory
- podpora v rámci komunity

Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností

Model sítě služeb na území ORP je pro účely projektu definován tak, že se **jedná o výčet aktérů, kteří v dané lokalitě přispívají k naplnění potřeb dětí**, tedy tvoří podpůrnou síť pro rodiny s dětmi s působností na území konkrétního ORP, včetně služeb nadregionálních. **Výčet aktérů je odvozen od otázky:**

„Kdo a jak je schopen naplnit potřeby dětí a rodin žijících v tomto regionu?“

Jak chápeme optimální a reálnou síť služeb?

Optimální síť služeb je modelovou, žádanou podobou sítě, reálná síť služeb je zjištěným obrazem sítě aktérů v dané lokalitě (regionu). Porovnáním modelu a reálné místní sítě je možné zjistit, jaké služby je třeba v lokalitě dále rozvíjet.

Optimální síť služeb

Model **optimální sítě služeb** je výčtem možných aktérů, kteří jsou relevantní k naplnění jednotlivých potřeb dětí na všech čtyřech úrovních podpory³. Model nastiňuje, jak by síť měla vypadat, aby z ní žádná rodina „nevypadla“ a děti v lokalitě mohly žít v bezpečí ve vlastních rodinách. To je cílový stav i z hlediska transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny. Z hlediska samosprávy jde o zajištění kvality života rodin v území, které spravují.

Aktéři přitom nejsou vymezeni svou rezortní příslušností, **ale rozsahem aktivit, které ve prospěch dětí vykonávají nebo by vykonávat mohli**. V praxi jsou aktivity aktérů v mnoha případech nastaveny spíše zvykově⁴ a nejsou využívány v plném rozsahu, případně nejsou využívány alternativně. Využití kapacit stávajících aktérů v lokalitě v maximálním možném rozsahu je přitom vysoce efektivním způsobem pokrytí potřeb dětí a rodin. Model optimální sítě **není a ani nemůže být vyčerpávajícím výčtem aktérů**. Je to způsobeno jednak odlišnou podobou jednotlivých lokalit a jejich potřeb, jednak širokou škálou služeb pro děti a rodiny. Model optimální sítě služeb má inspirativní (vzorový) charakter. Popis rolí aktérů sítě naleznete v příloze dokumentu.

Model optimální sítě jako inspirace pro tvorbu sítě

Model optimální sítě služeb je **v první řadě inspirací pro to, jakým způsobem je možné uvažovat o potřebách dětí a možnostech jejich naplnění**. Zároveň otevírá širší, někdy netradiční náhled na jednotlivé aktéry a rozsah jejich činnosti.

Reálná síť služeb

Reálná síť služeb na území ORP je výčtem aktérů, kteří skutečně pokrývají potřeby v místě žijících dětí a rodin. Není přitom podstatné, zda je aktér přítomen přímo v lokalitě, nebo je pro děti a rodiny služba dostupná z jiného ORP či kraje.

Reálná síť služeb má **odlišnou podobu v každé lokalitě**, kdy kromě v místě působících aktérů odráží též specifické potřeby dětí a rodin dané především podmínkami lokality.

³ Viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb.

⁴ Činnost aktérů podpůrné sítě pro děti a rodiny je vymezena v první řadě příslušnými zákony, nicméně je žádoucí zamýšlet se nad hranicemi jejich kompetencí – co všechno by každý aktér mohl dělat, včetně rezortních přesahů a aktivního zapojení do případové práce.

Síť služeb v každé lokalitě by měla zahrnovat zejména služby preventivního charakteru, služby vzájemně propojené a navazující a zároveň by měla být dostatečně pružná tak, aby reagovala na měnící se potřeby dětí a rodin.

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby

Analýza reálné sítě služeb zahrnuje přehled aktérů místní sítě – jsou zde zachyceni dostupní aktéři ve všech rolích, v nichž mohou působit, a reagovat tak na potřeby dětí v různých oblastech (vztahy, bezpečí, zdraví, učení se, chování a materiální zajištění) – podrobně viz tabulka č. 1. Reálná síť odráží výstupy mapování provedeného lokálním síťářem a výstupy spolupráce s místními aktéry. Aktéři jsou v tabulce uvedeni typologicky dle subjektu či typu služby. Míra podrobnosti popisu aktérů závisí na velikosti lokality a počtu aktérů.

Kde je prostor pro rozvoj sítě – návrhová část

Reálnou síť služeb zjištěnou v rámci lokality síťáři porovnávali s modelem optimální sítě služeb a s rozsahem potřeb dětí a rodin v lokalitě. Byly tak zjištěny:

- potřeby, které jsou naplněny dostatečně;
- potřeby, které nejsou naplněny vůbec, protože příslušní aktéři nejsou v lokalitě dostupní (nevyplněná, bílá místa v tabulce);
- potřeby, které nejsou naplněny dostatečně z důvodu kapacity, dostupnosti, zacílení služby apod. (aktéři označeni barevně – **oranžovou barvou**); jedná se o oblast dalšího možného rozvoje.

Podrobnější popis a zhodnocení sítě k jednotlivým oblastem potřeb (např. vztahy, bezpečí, zdraví a další) najdete v komentáři k tabulce sítě služeb. Obsahem jsou i doporučení pro rozvoj místní sítě v jednotlivých oblastech.

Jak může být analýza reálné sítě služeb využita?

Analýza bude sloužit představitelům samospráv, poskytovatelům služeb a jejich klientům, donátorům nebo dalším osobám a organizacím, kteří mohou podpořit rozvoj potřebných služeb. Na základě zjištění popsanych analýzou reálné sítě služeb mohou uplatňovat požadavky na další rozvoj sítě (např. v rámci projektových žádostí, komunitních plánů, dotačních programů apod., kdy analýza reálné sítě služeb slouží jako relevantní podklad prokazující podrobné nadrezortní zmapování dostupných služeb).

OPTIMÁLNÍ SÍŤ SLUŽEB PRO DĚTI A JEJICH RODINY

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	<ul style="list-style-type: none"> psycholog, psychiatr svěpomocná skupina nizkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník metodik primární prevence, školní metodik prevence programy pro třídní kolektivy inkluzivní programy školní psycholog výchovný poradce učitel, vychovatel služby náhradní rodinné péče (např. kontakt s rodinou) sociální pracovník pobytového zařízení sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) krizové centrum organ sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) 	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference mediace SAS NZDM OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky) intervenční centrum poradna pro oběti trestných činů 	<ul style="list-style-type: none"> komunitní centrum komunitní akce zázemi pro setkávání sousedské spolky svěpomocné skupiny
	BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě	<ul style="list-style-type: none"> NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek volnočasové aktivity krizové centrum linka bezpečí škola, školní poradenské pracoviště (ŠPP) peer program komunitní centrum středisko výchovné péče (SVP) - ambulantní zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) lékař učitel Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS NZDM, terénní pracovník asistent prevence kriminality krizová linka pro rodiče osvěta programy primární prevence rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference intervenční centrum rodičovská skupina kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek krizová respitní péče program podpory sousedství OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality sociální pracovník na obci poradna pro oběti trestných činů starosta, samospráva soud specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje integrováný záchranný systém 	<ul style="list-style-type: none"> dny sousedství preventivní akce v obci osvěta bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity
	ZDRAVÍ vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě	<ul style="list-style-type: none"> pediatr, pediatrická sestra pečovatelská služba raná péče škola, školní programy podpory zdraví NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek dětský psychiatr, psycholog školní psycholog dětský terapeut OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS raná péče kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek domácí sestra psychiatri, psycholog pro dospělé respitní služba rodinná terapie OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> nemocnice – dětské oddělení pohotovost specialisté – např. dětská chirurgie, ORL, apod. poradna pro závislosti (AT poradna) ozdravná léčebna 	<ul style="list-style-type: none"> preventivní akce na podporu zdraví osvěta dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví (vitaminy, ovoce) nebo zlepšování životního prostředí podpora sportu (zázemi)
	UČENÍ SE rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení	<ul style="list-style-type: none"> škola sociální pedagog, školský sociální pracovník výchovný poradce pracovník primární prevence NZDM, terénní pracovník volnočasové aktivity pedagogicko-psychologická poradna (PPP) SVP lékař podpora školní přípravy (doučování) asistent pedagoga OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> PPP, SVP SAS rodinné centrum (výchova, učení) sociální pedagog, školský sociální pracovník školní psycholog výchovný poradce etoped, psycholog OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> ŠPP dům dětí a mládeže (DDM) škola (přesah do komunity) SVP 	<ul style="list-style-type: none"> zázemi pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) kulturní akce zahraníční spolupráce dotace obce na pomůcky, dojíždění (do školy)
	CHOVÁNÍ znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním	<ul style="list-style-type: none"> peer program škola (práce s konkrétním dítětem) asistent pedagoga odborná poradenská pomoc (psycholog, etoped, psychiatr) resocializační program SVP pobytová služba (krátkodobá) probační a mediální služba (PMS) OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (poradenství, spolupráce s rodiči) SAS NZDM - rodičovské skupiny SVP (poradenské/ambulantní služby) asistované kontakty a předávání OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (klíma, práce s kolektivy, apod.) volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) církev PMS, resocializační program krizový pobyt 	<ul style="list-style-type: none"> sousedské a komunitní akce BESIP
	MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum krizové centrum materiální a potravinová pomoc dům na pól cesty ZDVOP pobytová služba OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> občanská poradna dřuhová poradna sociální pracovník obce SAS sociální rehabilitace materiální a potravinová pomoc právní pomoc azylové bydlení sociální bydlení nadace a nadační fondy OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> úřad práce bytová koncepce města komunitní akce zázemi pro setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> program obědy do škol pracovní příležitosti obce

Obrázek č. 2

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP Roudnice nad Labem

Tabulka č. 1

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY Žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež služby náhradní rodinné péče (např. kontakt s rodinou) sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi orgán sociálně-právní ochrany dětí <ul style="list-style-type: none"> • programy pro třídní kolektivy • inkluzivní programy • školní psycholog • výchovný poradce • učitel, vychovatel • sociální pracovník pobytového zařízení 	 rodinné centrum mediace nízkoprahové zařízení pro děti a mládež orgán sociálně-právní ochrany dětí	 Dům dětí a mládeže Trend Klub Hláska Centrum D8 Skaut středisko Říp <ul style="list-style-type: none"> • Klášterní klub 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní akce Zažít Roudnici jinak Sociální majáles
	BEZPEČÍ Žít v bezpečí a stabilitě	 orgán sociálně-právní ochrany dětí Policie ČR Městská policie	 orgán sociálně-právní ochrany dětí sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi nízkoprahové zařízení pro děti a mládež <ul style="list-style-type: none"> • programy primární prevence 	 Policie ČR Městská policie soc. pracovník na obci	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečná hřiště • prostor pro volnočasové aktivity
	ZDRAVÍ vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě	 nemocnice - dětské oddělení <ul style="list-style-type: none"> • dětská pohotovost • pediatři nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	 sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi terénní sociální práce rodinná terapie	<ul style="list-style-type: none"> • preventivní programy na základních a mateřských školách 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora sportu a zázemí pro sport
	UČENÍ SE rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení	<ul style="list-style-type: none"> • Mateřské školy • Základní školy • ZUŠ • Učitelé • Výchovný • Pedagogicko-psychologická poradna • podpora školní přípravy (doučování) • asistent pedagoga 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogicko-psychologická poradna • středisko výchovné péče 	 Dům dětí a mládeže Trend	 zázemí pro vzdělávání – knihovna prostory pro kroužky, poznávací stezky) kulturní akce <ul style="list-style-type: none"> • dotace obce na pomůcky, dojíždění

<p>CHOVÁNÍ</p> <p>znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním</p>	<p> orgán sociálně-právní ochrany dětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • asistent pedagoga • odborná poradenská pomoc (psycholog, etoped, psychiatr) • středisko výchovné péče • pobytová služba (krátkodobá) • Probační a mediační služba 	<p> sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi</p> <p> asistované kontakty a předávání</p> <ul style="list-style-type: none"> • škola (poradenství, spolupráce s rodiči) 	<p> Dům dětí a mládeže Trend</p> <p> Klub Hlaska</p> <p> Centrum D8</p> <p> Skaut středisko Říp</p> <p> nízkoprahové zařízení pro děti a mládež</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klášterní klub 	
<p>MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ</p> <p>mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí</p>	<p> pobytové služby</p> <p> materiální a potravinová pomoc</p>	<p> dluhová poradna</p> <p> sociální pracovníci obce</p> <p> sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi</p> <ul style="list-style-type: none"> • materiální a potravinová pomoc • právní pomoc 	<p> Centrum Hlaska</p> <p> Centrum D8</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úřad práce • Klášterní klub • zázemí pro setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní příležitosti • Program obědy do škol • ÚP (okamžitá mimořádná pomoc – MOP)

Komentář k tabulce sítě služeb a naplňování potřeb dětí (a jejich rodin) v ORP Roudnice nad Labem a návrh k optimalizaci sítě

VZTAHY – žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán

V centru sítě podpory v oblasti vztahů a rodiny stojí OSPOD. V případě, kdy dítě nebo rodina potřebuje pomoc mimo kompetence OSPODu, má možnost obrátit se na další aktéry. V rámci včasného zachycení dítěte je vhodné využít sítě služeb, aby bylo možné s nepříznivou situací dítěte a jeho rodiny začít pracovat a minimalizovaly se negativní dopady na dítě a nebylo nutno přistupovat k nejrůznějším sankcím, invazivním zásahům do rodinného systému apod. Nejvíce se na služby obracejí klienti, kteří řeší své vztahy a komunikaci v rodině (např. vztahy rodiče s dítětem, konflikty mezi rodiči, problémy před rozvodem a po rozvodu). Jedná se například o aktivity DDM trend, Farní Charity, Centra D8, Skautského střediska, Klášterního klubu a Klubu Hlaska a řady soukromých placených sportovních sdružení a spolků. V oblastech zahrnujících vztahy a komunitní život neregistrujeme v lokalitě žádné nenaplněné potřeby. Jsou zde zastoupeny možnosti pro různé zájmové a sociální skupiny a sdružování napříč těmito skupinami.

Prostor pro rozvoj sítě:

Za prostor k rozvoji lze považovat rozšíření nabídky služeb zaměřených na podporu dětí v problémové situaci. Pro řešení potřeb v oblastech vztahů v malých obcích v ORP, kde tuto potřebu, pro děti a mládež, ale často i pro jejich rodiče různou měrou zajišťují aktivity základních škol. Od roku 2016 je realizován projekt zajišťující působení školních psychologů a asistentů pedagoga na pěti základních školách v ORP. Po dvou letech působení těchto pracovníků je jejich fungování hodnoceno jako přínos. Financování formou projektu je však pouze dočasné řešení a pro zachování této dobré praxe je třeba hledat udržitelné řešení.

BEZPEČÍ – žít v bezpečí a stabilitě

Podle výsledků zjišťování veřejného mínění viz: Strategický plán rozvoje města, Strategický plán sociálního začleňování (3) je bezpečnostní situace v obci vnímána obyvateli pocitově hůře, než čemu odpovídají objektivní statistiky kriminality. Celková míra bezpečí je ale na srovnatelné úrovni s okolními oblastmi. Za povšimnutí stojí, že z pohledu bezpečnosti jsou respondenty o něco hůře vnímány právě prostory dětských hřišť a parků (Zdroj: Odbor sociálních věcí, pocitová mapa 2015).

Městský úřad zajišťuje působení manažera prevence kriminality, který pracuje s každoročně aktualizovanou analýzou bezpečnosti v lokalitě a spolu s aktéry plánuje opatření zlepšující situaci.

Od konce roku 2017 registrujeme, zejména ze strany základních škol, zvýšený zájem o řešení otázek bezpečnosti na internetu a sociálních sítích. Mezi dětmi navštěvujícími základní školy dochází k nežádoucímu chování souvisejícímu právě s kyberprostorem. V režii pracovní skupiny koordinátorů inkluze na toto téma proběhlo pásmo seminářů pro pedagogické pracovníky základních škol a akce na podporu informovanosti o této problematice budou i nadále pokračovat.

Prostor pro rozvoj sítě:

Důležitou oblastí rozvoje je nadále podporovat aktivity vedoucí ke zlepšení pocitu bezpečí v oblastech parků a hřišť. K tomu je vhodné využít programu prevence kriminality a společné akce místních aktérů. Jako přínosné se ukazuje realizace vzdělávacích a osvětových aktivit na témata související s bezpečností.

ZDRAVÍ – vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě

Klíčovou složkou pro naplnění potřeby zdraví a zdravého somatického vývoje dítěte je samozřejmě zdravotnictví. Zachování dětské pohotovosti a udržení stávajícího stavu a kapacity lékařů se jeví v lokalitě jako priorita. V praxi se naráží na problematiku pokrytí služeb v oblasti zdravotní péče a na požadavek, aby lépe odpovídala potřebám lokality. Standardní situace jsou řešeny adekvátně potřebám dětí a rodičů. Problematická je dostupnost pediatrie pro děti rodin ubytovaných v azylových domech, kdy je často složité dostatečně rychle nalézt pediatra s volnou kapacitou.

V současné době také visí otazník nad fungováním dětské pohotovosti. V případě, že by ji nadále nebyla schopna zajišťovat nemocnice v Roudnici nad Labem, nejbližší alternativa je v nemocnici v Litoměřicích. To je z ekonomických důvodů a z důvodů dostupnosti pro mnoho rodin problematické.

Prostor pro rozvoj sítě:

Oblast zdraví aktéři v Roudnici nad Labem hodnotí jako přijatelnou. Témata zlepšení vybavenosti se zahrnují zejména stabilizaci pediatrie péče o děti, které jsou s rodinami neplánovaně a nahodile během roku ubytované v azylových domech. Je zde prostor pro jednání aktérů sítě služeb s pediatrií o nastavení spolupráce v oblasti přijímání nových pacientů.

UČENÍ SE – rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení

V ORP Roudnice nad Labem působí 8 základních škol, gymnázium, 14 škol mateřských a jeden dům dětí a mládeže. Síť vzdělávání doplňuje jedna soukromá základní škola SMART a základní umělecká škola. Činností rozvoje potenciálu dětí přispívá i DDM Trend.

Palčivým problémem v lokalitě je kapacita mateřských a základních škol. Dlouhodobě se s nedostatkem kapacity potýkají všechny instituce v ORP. Tento faktor dokonce omezuje možnosti škol zřizovat odborné učebny, na úkor učeben kmenových. Podle demografické studie zpracované na konci roku 2017 Místní akční skupinou se v nejbližších letech tato situace s rostoucím počtem dětí bude ještě zhoršovat.

Velký problém také vzniká při hledání volné kapacity pro děti z azylových domů, které jsou přijaty během roku, a nebylo s nimi počítáno při zápisech. Město Roudnice nad Labem proto během roku 2018 přistoupilo k plánu kapacitu základních škol rozšířit.

Kvalita školní a předškolní výuky, i mimoškolních vzdělávacích aktivit je aktéry hodnocena dobře. V lokalitě jsou spoluprací několika aktérů z řad škol, městského úřadu i neziskového sektoru realizovány projekty na podporu vzdělávání. Jde zejména o projekt Prevence školní neúspěšnosti, který zajišťuje dětem možnost využívat

doučování a umožňuje na základních školách působit školním psychologům, kteří pomáhají řešit potřeby dětí přímo na místě. Podpora školských zařízení bude nadále pokračovat například realizací Místního akčního plánu II, který je připravován v režii Místní akční skupiny Podřipsko.

Prostor pro rozvoj sítě:

Je nezbytné hledat způsoby navýšení kapacity mateřských a základních škol. Vhodné by bylo i rozšíření infrastruktury pro další aktéry pracující s dětmi a rodinami, například DDM, NZDM a další.

CHOVÁNÍ – znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním

Základní vzorce chování děti získávají v rodině, dále pak ve škole a jsou také ovlivňovány tím, jak tráví svůj volný čas. V individuální rovině s příčinami poruch chování pracuje více aktérů v síti, a to jak soukromých, tak aktérů z řad školských zařízení, zdravotnických zařízení či neziskového sektoru. Aktéry zabývajícími se problematikou chování jsou v ORP Roudnice nad Labem je v případě ohrožených dětí OSPOD, dále pak odborné sociální poradenství Klíč, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bota a sociálně aktivizační služba Farní Charity. Na výčet sociálních služeb navazují školská zařízení. Všechny základní školy pracují s problematikou chování ve své režii, zejména působením pedagogů, preventistů a výchovných poradců. Do řešení se zapojuje místní Pedagogicko-psychologická poradna, pobočka Roudnice nad Labem, nebo pobočka Litoměřice. V současné době v Roudnici probíhají aktivity projektu Prevence školní neúspěšnosti, který na základních školách zajišťuje činnost školních psychologů. Služby odborné poradenské pomoci (psycholog, etoped, psychiatr), středisko výchovné péče, krátkodobé pobytové služby pro děti a probační a mediační služby jsou k dosažení ve 20 km vzdálených Litoměřicích.

Prostor pro rozvoj sítě:

V oblasti chování narážíme na dlouhodobý nedostatek dostupné kapacity odborné psychologické pomoci. Středisko výchovné péče, krátkodobé pobytové služby i probační a mediační služby je nutné hledat mimo ORP. Naopak v oblasti mimoškolních aktivit a širší podpory dětí je v lokalitě dostatečný výběr možností. To jsou oblasti, ve kterých je potřeba rozvoje nejžádanější. Bylo by také dobré pracovat s dosavadní dobrou praxí školních psychologů a vytvořit dlouhodobě udržitelný plán pro zachování této dobré praxe i v době po skončení financování z evropského projektu.

MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ – mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí

Klíčovými službami v oblasti materiálního zabezpečení jsou Azylový dům pro muže a rodiny s dětmi a Azylový dům pro ženy a matky s dětmi. Tyto sociální služby zajišťují NADĚJE, pobočka Roudnice nad Labem a Farní Charita Roudnice nad Labem. Lidé v nouzi mohou využít materiální a potravinovou pomoc, kterou poskytuje NADĚJE, v rámci služeb NAĚJE je také k dispozici bezplatná dluhová poradna. Určitou formu pomoci poskytuje i Úřad práce (informace a služby v oblasti zaměstnanosti, státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi, sociálních služeb, dávek sociální péče pro OZP a dalších).

Prostor pro rozvoj sítě:

Jako ne zcela pokrytou oblast vnímají aktéři právní pomoc, která není klientům k dispozici v takové míře a dostupnosti (zejména finanční), aby plnila deklarovanou potřebnost. V poslední době také v lokalitě narážíme na nedostatek prostor vhodných pro setkávání, ať už se jedná o volnočasové aktivity, komunitní setkávání, nebo realizaci služeb.

Modely spolupráce aktérů sítě

Spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a **rodiny je stejně významným předpokladem stability a pevnosti sítě, jako přítomnost aktérů samotných**. Spolupráce a vzájemné vztahy aktérů tvoří pomyslné spojky mezi jednotlivými články sítě. Aktivita aktérů na sebe navazují, a tím jsou efektivnější a cílenější.

Předpokladem funkční spolupráce aktérů v rámci sítě je **dobrá znalost rolí – nejen ostatních aktérů, ale také svých vlastních**. Většinou aktérů je připsána základní role (např. role učitele ve vzdělávání dětí), ale je důležité, aby si byli vědomi také svého významu pro naplňování dalších potřeb dětí (např. učitel jako důležitý aktér v oblasti zdraví dětí, bezpečí, chování, vztahů apod.). **Dobře nastavená spolupráce umožní reagovat bezprostředně na měnící se potřeby dítěte a rodiny**.

Spolupráce aktérů v lokalitě může mít mnoho podob, více či méně formálně ukotvených (viz obrázek č. 3: Modely spolupráce aktérů v lokalitě). Žádoucí jsou přitom zejména formy zahrnující větší počet aktérů a fungující na bázi dobrovolné dohody o spolupráci, tedy sledující společný cíl. Ve prospěch dětí ale působí v podstatě jakákoliv forma spolupráce, například i konzultace konkrétního případu.

Modelové schéma spolupráce aktérů jako inspirace a k čemu má sloužit

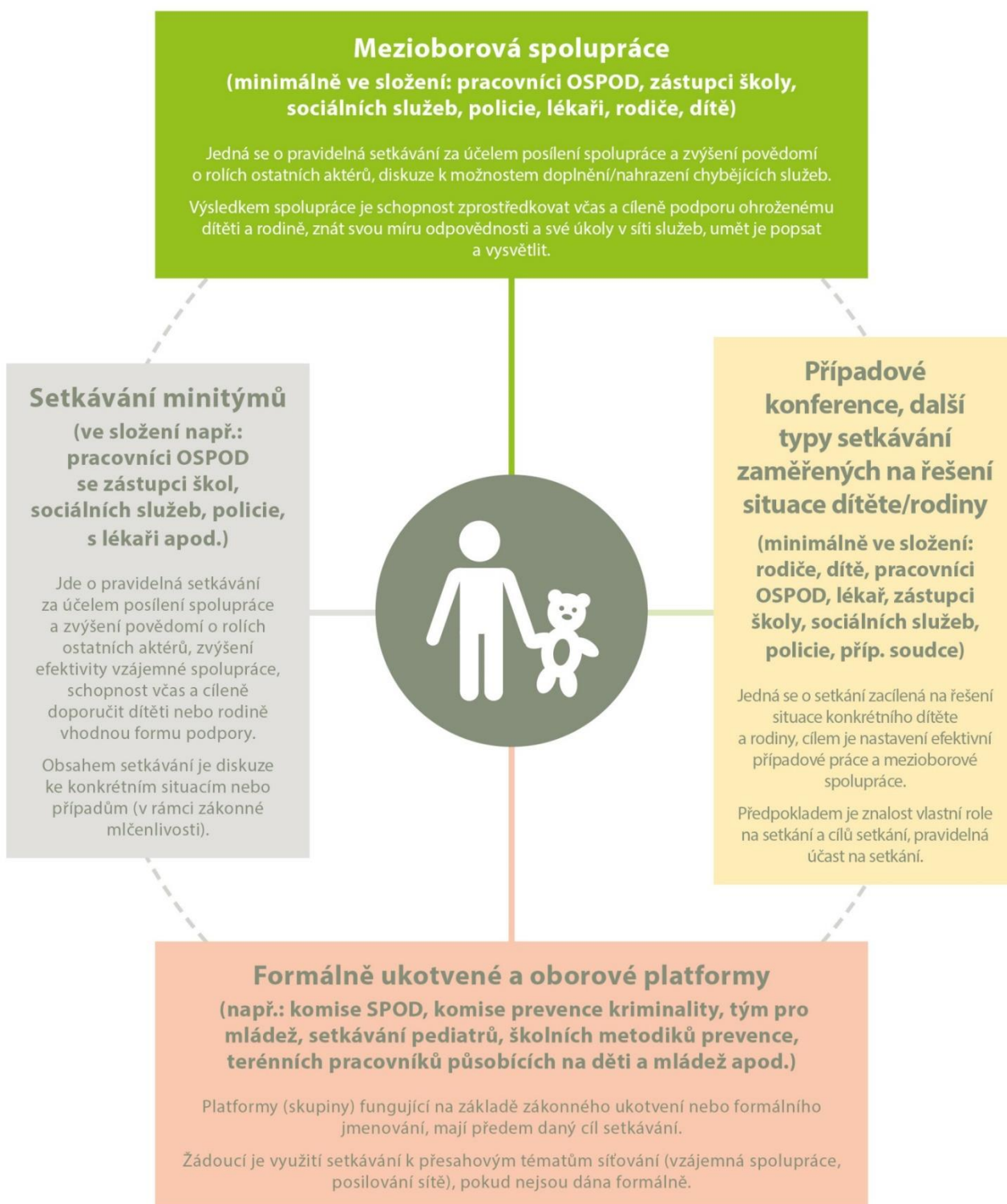
Modelové schéma spolupráce není vyčerpávajícím výčtem všech možných forem spolupráce aktérů, jde o inspirativní schéma, které lze podle potřeby dále doplnit. Tento model má mít jednak význam osvětový v tom smyslu, do jakých forem spolupráce se mohou aktéři zapojovat, jednak poukazuje na další možné, doposud nevyužívané formy, a může tak být podkladem pro další rozvoj spolupráce v lokalitě.

Lokální síťáři na základě provedeného mapování následně zpracovali **model spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a rodiny na území konkrétního ORP**, kde do tabulky zachytili výčet existujících místních forem spolupráce (podrobně viz tabulka č. 2).

Popis jednotlivých kategorií schématu „Modely spolupráce aktérů v lokalitě“ (obrázek č.3)

V obrázku č. 3 najdete vymezení příkladů různých modelů spolupráce aktérů sítě služeb. Mezioborová spolupráce je pro oblast podpory dětí a jejich rodin vnímána jako klíčová platforma (tedy platforma zahrnující co nejširší spektrum aktérů sítě služeb pro děti a jejich rodiny). Nicméně nezastupitelnou úlohu mají jakékoliv jiné, funkční formy setkávání a spolupráce, které se zabývají potřebami dětí a jejich rodin.

MODELY SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Obrázek č. 3

Spolupráce aktérů sítě v ORP Roudnice nad Labem

Tabulka č. 2

	<p>Mezioborová spolupráce</p> <p>Pracovní skupiny MAP</p> <p>Lokální partnerství</p>	
<p>Setkávání minitýmů</p>		<p>Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny</p>
<p>Tým koordinátorů inkluze</p> <p>Pracovní skupiny MAP</p> <p>Platforma spolupráce aktérů předškolního, základního, zájmového a neformálního vzdělávání pro realizaci SPSZ.</p> <p>Setkávání starostů obcí v ORP</p> <p>Setkávání ředitelů základních a mateřských škol</p>		<p>Případové konference realizované odborem sociálně-právní ochrany dětí</p>
	<p>Formálně ukotvené a oborové platformy</p>	
	<p>Komunitní plánování sociálních služeb (4)</p> <p>Komise SPOD</p>	

Komentář ke spolupráci aktérů sítě v ORP Roudnice nad Labem

Mezioborová spolupráce

Pracovní skupina MAP se zabývá identifikací potřeb v rámci školního prostředí, analýzou potřeb předškolního, základního a mimoškolního vzdělávání a návrhem opatření k jejich naplnění. Skupinu koordinuje Místní akční skupina Podřipsko. Na platformě participují zástupci vzdělávacích institucí, městského úřadu, neziskového sektoru a zájemců z řad veřejnosti. Výstupem platformy je příprava a realizace projektu MAP a MAPII.

Setkávání Lokálního partnerství je základní platformou spolupráce místních aktérů a Agentury pro sociální začleňování. Smyslem činnosti této platformy je plánování a realizace kroků vedoucích k naplnění Strategického plánu sociálního začleňování.

Setkávání minitýmů

Tým koordinátorů inkluze je pracovní skupina vzniklá v rámci projektu „Prevence školní neúspěšnosti ve školách na Podřipsku“ a zastřešuje spolupráci pěti zapojených základních škol z ORP. Výstupem skupiny je spolupráce a výměna informací mezi školami a dalšími aktéry sítě. Výstupem jsou také akce na podporu inkluze a prevence na zapojených školách.

Platforma spolupráce aktérů předškolního, základního, zájmového a neformálního vzdělávání pro realizaci Strategického plánu sociálního začleňování. Platforma zřízená ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. Zabývá se vzdělávacími potřebami cílových skupin a jejich naplňováním.

Setkávání starostů obcí v ORP probíhá pod patronátem Roudnické radnice. Setkání probíhá 1 x ročně a jsou na něj zváni zástupci vedení všech obcí v ORP.

Setkávání ředitelů základních a mateřských škol probíhá v režii odboru školství městského úřadu. Skupina se setkává řádově třikrát do roka. Smyslem platformy je výměna informací a koordinace. Setkávání bývá využito také k zapojení hostů mimo resort školství.

Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny

Případové konference jsou plánovaná a koordinovaná společná setkání klienta, jeho rodiny a všech, kteří pro ně představují nebo mohou představovat podpůrnou síť. Cílem setkání je výměna informací, zhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, hledání optimálního řešení a plánování společného postupu, který povede k naplňování potřeb dítěte. Případová konference je setkáním dítěte, jeho rodiny, blízkých osob a odborníků, jsou svolávány OSPODem, nebo jiným aktérem na základě zjištěné potřeby dítěte. Při zvládnutí potřebné administrativní a koordinační role jsou případové konference velmi účinným multidisciplinárním preventivním nástrojem.

Formálně ukotvené a oborové platformy

Nejdéle působící, formálně ukotvenou a zároveň nejvyužívanější mezioborovou platformou je Komunitní plánování sociálních služeb. Zahrnuje dvě pracovní skupiny (prevence a péče) a jednu skupinu řídící, která je zároveň sociální komisí města. Stálými členy jsou zástupci sociálních služeb, městského úřadu a OSPODu. Jako hosté se účastní i zástupci městské a policie ČR, zástupci zájmových, vzdělávacích volnočasových organizací, Úřad práce a další.

Komise SPOD. Činnost komise je upravena v § 38 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Koordinuje výkon sociálně-právní ochrany dětí, doporučuje preventivní opatření a další programy v oblasti ochrany dětí. Komise by se mohla rozšířit o zástupce vesnických škol a přinášet a podněcovat aktivitu v komunikaci OSPOD - ZŠ.

Doporučení pro rozvoj sítě v ORP Roudnice nad Labem

Na potřeby identifikované v ORP Roudnice nad Labem v tomto období reagují následující doporučení.

- V současné době se vyskytuje v lokalitě potřeba reagovat na dlouhodobý nedostatek kapacit mateřských a základních škol v ORP. Město Roudnice nad Labem přistoupilo k vybudování nových prostor základní školy. Pro eliminování problému musí být záměr dokončen a je také potřeba rozšířit kapacitu mateřských škol. Situaci a návrhy opatření zachycuje přehledně strategický dokument města vypracovaný Agenturou pro sociální začleňování; Místní plán inkluze (5).
- Dlouhodobě vzrůstajícím problémem je narůstající počet dětí s odlišným mateřským jazykem. Tyto děti přicházejí s rodinami zahraničních zaměstnanců místních firem. Zatímco o pracující rodiče se uspokojivě postará zaměstnavatel, děti se v souladu s platnou legislativou dostávají do vzdělávacího systému, kde je nutno nárazově kompenzovat jazykovou nevybavenost, stejně jako kulturní a sociální rozdílnosti. Situaci komplikuje nedostatek kapacit a zdrojů na tyto zvýšené potřeby, a také nemožnost plánovat potřebná opatření, protože příchod nových dětí nelze dnes predikovat. V prvním pololetí roku 2018 byla v souvislosti s tímto problémem navázána spolupráce s Poradnou pro integraci [web: <http://p-p-i.cz/>], Poradna je připravena se podílet na řešení situace i nadále.
- Obdobná situace nastává u dětí z rodin ubytovaných v azylových domech. I pro tyto případy je třeba mít k dispozici kapacitu základní/mateřské školy, včetně potřeby čerpat kompenzaci hendikepů, například podporou školních asistentů, případně dalších forem podpory adaptace na školní režim. I zde je situace podrobně zachycena v Místním plánu inkluze.
- Dlouhodobým tématem je (ne)zapojení menších obcí v ORP. „Nezapojení“ se týká absentujících kontaktů na klienty, využívání sociálních a jiných služeb, společného plánování, tak i financí. Dnes zapojování obcí probíhá jen velmi zvolna. Situaci řeší jednotliví aktéři (zejména poskytovatelé služeb a odbor sociálních věcí) samostatně, do značné míry nahodile a celkově tato snaha není příliš efektivní. Dětem a rodinám se tak dostává podpory později, než by bylo nutné. Pokud se má situace posunout k lepšímu, bude nutné vytvořit společným postupem systém komunikace přizpůsobený potřebám a možnostem všech zainteresovaných stran.
- Podpora mezirezortního řešení situace ohrožených dětí v ORP. Mezirezortní spolupráce je koncept, který směřuje k takovému propojení sítě a aktérů, kdy každý aktér ví na koho se v jaké situaci obrátit. Vznikají platformy spolupráce, které jsou zaměřené na sdílení informací a koordinaci společného postupu. V Roudnici nad Labem velmi dobře funguje komunitní plánování sociálních služeb, které částečně pracuje mezioborově. Dobrou praxi také představuje pracovní skupina Místního akčního plánu, která se může pochlubit reálnými praktickými výstupy. Například kurzem praktického využití Šablon, polytechnického vzdělávání a koordinací platformy inkluzivního vzdělávání, kde jsou zastoupeni pedagogové i sociální pracovníci, Tento přístup je vhodné nadále podporovat a upevňovat na všech relevantních úrovních.
- Důležitým prvkem rozvoje sítě je podpora komunikace a publicita témat souvisejících s prevencí, sociálními službami a ochranou dětí. Sdílení informací vhodnou formou je důležitým prvkem fungující sítě: na profesionální úrovni mezi odborníky zefektivňuje a zrychluje celý systém ochrany dětí, na úrovni komunikace k dětem a rodičům působí preventivně a umožňuje oběma skupinám včas a správně řešit problémy v počátečních fázích. Dostatečně a spolehlivě informovaný rodič a dítě jsou sami o sobě zásadním faktorem prevence. Důležitým prostředkem vedoucím k tomuto cíli je tvorba informačních materiálů zaměřených na konkrétní cílové skupiny (děti s ohledem na věkové kategorie, rodiče, odborné pracovníky s ohledem na typ odbornosti). Vhodnou, prozatím v lokalitě zcela opomíjenou, formou komunikace jsou sociální sítě a internet. Inspirací může být velmi úspěšný projekt „Nenech to být“ [web: www.nntb.cz/], s celorepublikovou působností, nebo například podpora projektů zaměřených na zvyšování povědomí o právech dítěte mezi dětmi i dospělými [viz web: <http://katalog.pravonadetstvi.cz/>].

- Aktéři působící v Roudnici nad Labem již mají praktické zkušenosti s přípravou a realizací projektů různého typu. To můžeme považovat za velmi stránku. Využívání dotačních titulů, zejména z operačního programu Zaměstnanost, Výzkum, Vývoj a Vzdělávání, nebo Integrovaného regionálního operačního programu, ale i dotačních titulů krajských nabízí cestu k realizaci nových opatření a inovativních postupů. Za úspěšné příklady dobré praxe můžeme jmenovat projekty „Komunitní plánování sociálních služeb – spolu a inovativně“ a „Vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb v Roudnici nad Labem“. V současné době probíhající projekty „CASE management“ a „Prevence školní neúspěšnosti ve školách na Podřipsku“.
- V rámci rozvoje a zkvalitňování služeb pro ohrožené děti by bylo dobré navázat a dále rozvíjet dobrou spolupráci sociálního a školského resortu. Tato spolupráce již v současnosti probíhá například v rámci projektu „Prevence školní neúspěšnosti“, koordinací aktivit na akcích Sociální majáles a seminářích o kybernetické bezpečnosti. Při zahájení školního roku 2017/2018 proběhlo setkání pracovníků NZDM a SAS s pedagogy roudnických základních škol. V současné době jsou v úzké spolupráci školského a sociálního resortu připravovány projekty na podporu základního a předškolního vzdělávání.

Doporučení vycházejí ze zjištěného aktuálního stavu sítě (k datu vzniku dokumentu).

Závěrem

Tento dokument mapuje situaci v ORP Roudnice nad Labem v současném období. Situace přirozeně není statická, ale s časem se vyvíjí. Identifikované potřeby jsou řešeny a místo nich přichází potřeby nové. Dokument proto není možné brát jako dogma, ale jako jeden z mnoha výstupů na podporu efektivního síťování aktérů.

V současné době jsou v rámci síťování podporována zejména opatření s nižší realizační náročností a současně s vysokým přínosem pro lokalitu: multioborová spolupráce, zapojení samospráv menších obcí a publicita sociálních témat. Jde o činnosti nevyžadující velké investice, přesto je jejich potenciální dopad na fungování sítě klíčový. Pro podporu publicity a informovanosti jsou realizovány a připravovány tematické akce a semináře (například Sociální majáles, nebo seminář o kybernetické bezpečnosti). Zapojení menších obcí je podpořeno v rámci projektu Komunitního plánování sociálních služeb. Multioborová spolupráce je záležitostí dlouhodobého vývoje a je zodpovědností všech aktérů a fungujících platforem působit otevřeně a kooperativně.

Iokání síťář Tomáš Lukačina, DiS.

Použité zdroje

1. Český statistický úřad [online]. CZU [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.csu.cz/>
2. *Strategický plán rozvoje města Roudnice nad Labem pro období 2016 – 2025*. Město Roudnice nad Labem 2016 [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.roudnice.nu.cz/urad/strategicky-plan-mesta>
3. *Strategický plán sociálního začleňování*. Město Roudnice nad Labem 2016 [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.roudnice.nu.cz/urad/strategicky-plan-socialni-zaclenovani>
4. *Komunitní plán sociálních služeb na období 2017-2020*. Město Roudnice nad Labem 2017 [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.roudnice.nu.cz/urad/socialni-odbor-komunitni-planovani>
5. *Místní plán inkluze*. Město Roudnice nad Labem 2018 [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.roudnice.nu.cz/urad/inkluze>
6. *Demografická studie – vývoj počtu žáků MŠ a ZŠ*. MAS Podřipsko 2017 [cit. 9. 11. 2018]. Dostupné z: <http://maproudnicko.cz/2017/11/13/demograficke-studie-vyvoj-poctu-zaku-ms-a-zs/>

Potřebujete více informací?

K síťování ve vaší obci či kraji?

Obráťte se na lokálního síťáře **Tomáše Lukačinu, DiS.**, e-mail: tomas.lukacina@mpsv.cz, krajskou koordinátorku síťování **Mgr. Světlou Veselou Novou** (dotazy spojené se síťováním v zapojených obcích), e-mail: svetla.veselanova@mpsv.cz, tel.: 773 790 722, či krajského síťáře/krajskou síťářku, **Mgr. Radku Michelovou**, e-mail: radka.michelova@mpsv.cz, tel.: 773 790 721

K aktivitě síťování?

Obráťte se na odborného garanta **Mgr. Štěpána Bolfa**, e-mail: stepan.bolf@mpsv.cz, tel.: 221 923 647, 775 853 476 nebo na vedoucí oddělení transformace služeb pro rodiny a děti, odbor ochrany práv dětí **Mgr. Kristýnu Jůzovou Kotalovou**, e-mail: kristyna.kotalova@mpsv.cz, tel.: 221 922 255, 724 178 744.

www.pravonadetstvi.cz

www.mpsv.cz

Příloha – popis rolí aktérů sítě

Popis rolí jednotlivých aktérů

Činnost všech aktérů je dána (rezortním) zákonným vymezením, které zpravidla určuje jejich roli v systému ochrany dětí a rodin. K tomu je obvykle dána i nějaká z forem vzájemné spolupráce aktérů (např. oznamovací povinnost, možnost zprostředkování odborných služeb, apod.). Pokud jde o přesah základních rolí jednotlivých aktérů, zejména směrem ke vzájemné spolupráci, existuje jen velmi málo objektivně daných překážek, které by takovým přesahům či mezioborové spolupráci bránily.

Při tvorbě a rozvoji sítě je tedy role jednotlivých aktérů vždy třeba posuzovat v nejširším možném náhledu, včetně toho, že jsou aktérům jejich role zvědomovány. Tím lze dosáhnout maximálního využití jejich kapacit.

Jak jsou vymezeny role aktérů

Níže uvedený popis rolí jednotlivých aktérů je odvozen **z potřeb dětí**. Relevance aktérů v rámci sítě služeb je podmíněna tím, že danou roli aktivně naplňují (tj. dva aktéři stejného typu, např. školy, mají svou základní činnost dánu a budou jistě označeni za aktéry v oblasti potřeb učení, ale je možné, že pouze jedna ze škol bude též relevantním aktérem i pro oblast tělesného a duševního zdraví např. proto, že je zapojena do preventivních programů, aktivně spolupracuje s lékaři apod.).

Jedná se o výčet příkladů, často se vyskytujících rolí jednotlivých aktérů, tedy o inspirativní, nikoliv úplný výčet rolí. Pro optimální podobu sítě služeb je nutné zvažovat všechny možné role aktérů v maximální možné šíři.

Vztahy

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- psycholog, psychiatr = dostupnost služby pro celou rodinu, vč. dostupnosti přímo pro samotné dítě, zaměření na vztahovou problematiku, rodičovské spory
- svépomocná skupina = skupiny pro děti (zajištění bezpečného prostředí, případně facilitace setkání), kde se mohou scházet děti ohrožené mimo jiné vztahy v rámci rodiny
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = významná je kapacita a přístupnost služby, zaměření služby na vztahovou problematiku (vztahy dětí s rodiči, s vrstevníky), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- metodik primární prevence, školní metodik prevence = kapacita, dostupnost, rozsah služeb, zaměření na vztahy, vnímání této role dětmi
- programy pro třídní kolektivy = realizace programů pro kolektivy, jejich využití v případě individuální potřeby dítěte
- inkluzivní programy = aktivní využívání podpůrných opáření, kapacita pedagoga reagovat na individuální potřeby dítěte
- školní psycholog = dostupnost (dostatečná kapacita), zaměření (mimo jiné) na problematiku vztahů, individuální konzultace, práce s kolektivy/skupinami
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- učitel, vychovatel = aktivní práce se vztahy v rámci třídy, kolektivu, individuální konzultace, aktivní spolupráce s OSPOD a službami, prevence
- služby náhradní rodinné péče (NRP) = doprovodné organizace, OSPOD, služby pro adoptivní rodiče, zaměření na vztahy a kontakty mezi dětmi a biologickými rodiči

- sociální pracovník pobytového zařízení = sociální pracovník školského, zdravotnického zařízení nebo pobytové sociální služby, zaměřeni na udržení a podporu kontaktu dítěte s rodiči, aktivní spolupráce s OSPOD
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifické zaměření na vztahovou problematiku, dostupnost služby též pro děti
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- rodinné centrum = relevantní role, pokud služby zahrnují specifický program na problematiku mezilidských vztahů, rodičovských sporů, vztahů rodičů k dětem, vztahů mezi dětmi
- rodinná poradna = specializace na téma mezilidských vztahů
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- mediace = dostupné, dostatečně kvalitní služby jako řešení vztahových sporů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = pokud zahrnuje specifické zaměření na vztahy v rámci rodiny, kombinace programů pro rodiče, děti, celou rodinu
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = specificky zaměřený program na problematiku vztahů, konzultace, přednášky, semináře, zapojení do případové práce
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky, apod.) = podpora rozvoje vztahů mezi dětmi, spolupráce, vzájemného respektu
- intervenční centrum (IC) = služba zahrnující podporu řešení problematiky domácího násilí, práce s oběťmi i pachateli domácího násilí
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění

4. Podpora v rámci komunity

- komunitní centrum = místo pro setkávání, organizovaná nebo neorganizovaná činnost, dostupná kontaktní osoba (poradenství, zprostředkování informací nebo služeb)
- komunitní akce = různé typy komunitních akcí zaměřených na vztahy, např. dny sousedství apod.
- zázemí pro setkávání = vytváření prostor pro neformální setkávání – obecní prostory, komunitní centra, využití prostor škol, knihoven apod.
- sousedské spolky = společné akce, setkávání, poskytování vzájemné podpory mezi sousedy
- svépomocné skupiny = skupiny zaměřené na vzájemnou podporu, mimo jiné v oblasti vztahů (např. rodiče procházející rozvodem nebo rozchodem apod.)

Bezpečí

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = bezpečné trávení volného času, přednášky o rizicích, prevenci, konzultace, hodnoty a normy, sebepoznání dítěte, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = prevence a řešení závislosti, konzultace pro děti i rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas

- volnočasové aktivity = všeobecně různé více či méně organizované programy (sport, zájmové kroužky apod.), kde děti mohou trávit bezpečným způsobem volný čas, seznamují se s riziky, nalézají nebo překonávají své hranice, učí se odpovědnosti apod.), jde o dostupnost volnočasových aktivit a jejich prahovost (tj. nejen to, jestli tam aktivita je, ale také zda do ní chodí děti z cílové skupiny – tj. ohrožené)
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- linka bezpečí = podmínkou efektivního využívání je povědomí dětí o existenci linky (osvěta)
- škola, školní poradenské pracoviště = programy prevence realizované ve škole, programy proti šikaně, vzdělávání o rizicích na internetu, mezi lidmi, v dopravě apod., přítomnost pracovníka, se kterým děti mohou řešit pocit ohrožení, CAN apod.
- peer program = existence a dostupnost programů, další programy doprovázení (patroni apod.)
- komunitní centrum = dostupný prostor, kam mohou děti samy přicházet, v případě potřeby je jim zajištěno poradenství nebo zprostředkována odborná pomoc, nebo se mohou zapojit do programu, hlavní podmínkou je prahovost/dostupnost centra
- středisko výchovné péče (SVP) = pokud je součástí ambulantní či velmi snadno dostupná forma péče, kam by dítě mohlo přijít i samo, kdyby se necítilo bezpečně z důvodu chování osob ve svém okolí nebo by si nevědělo rady se svým vlastním chováním
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = důležitá je dostupnost zařízení a dostupnost navazujících odborných služeb, včetně samotných dětí
- lékař = povědomí o ohlašovací povinnosti, rozpoznání ohrožení dítěte (sociální rozměr), ochota zapojit se do případové práce, účast v komisích, preventivních skupinách apod.
- učitel = povědomí o ohrožení dítěte, zkušenosti se zapojováním se do řešení situace dětí ohrožených v oblasti bezpečí, tj. kompetence rozpoznat a ohlásit takový případ, v případě zjištěného ohrožení dítěte se zapojit do případové práce apod.
- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality = pokud je dostupný specialista na problematiku dětí a mládeže nebo CAN, zda se policie nějak aktivně zapojuje do případové práce, spolupracuje s OSPOD, dělá preventivní programy apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = služba zahrnuje podporu rodičů, případně přímo dětí, specifické zaměření na oblast bezpečí
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = služba má programy zaměřené na rodiče a jejich kompetence v oblasti bezpečí dětí, nebo programy pro celou rodinu, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- asistent prevence kriminality (APK) = dostupná pochůzková služba, když je zjištěno, přímo řeší děti v ohrožení, upozorní rodiče, nebo se na ně mohou rodiče obracet apod.
- krizová linka pro rodiče = existuje povědomí o lince pro rodiče, kteří se potýkají s problémy v oblasti bezpečí dětí – nedokážou děti hlídat, žijí v prostředí, které není bezpečné, mají podezření, že dítěti někdo ublížil nebo by mohl, či se sami obávají, že by mohli dítě ohrozit
- osvěta = dostupnost specifických osvětových a informačních programů organizovaných městem, policií, lékaři, poskytovateli služeb apod.
- programy primární prevence = programy určené také pro rodiče nebo celé rodiny
- rodinné centrum = mateřská nebo rodičovská centra, která mají v programu téma bezpečí – přednášky či poradenství, centra jsou dostupná, nízkoprahová
- rodinná poradna = zajištění konzultací z oblasti bezpečí dětí, týrané, zneužívané a zanedbávané děti (CAN)
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- intervenční centrum = programy pro rodiče ohrožené násilím, programy pro děti nebo rodiče s dětmi
- rodičovská skupina = svépomocné skupiny (např. v rámci rodinného či komunitního centra), pro rodiče, jejichž dítě bylo vystaveno nebezpečí, stalo se obětí, ohrožuje jiné děti, nebo jsou ohroženi sami a rodiče a má to vliv na děti, případně mají sami obavy, že by oni sami mohli dítě ohrozit

- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy pro rodiče, jejichž děti jsou ohroženy závislostí, programy pro závislé rodiče
- krizová respitní péče = zajištění krizové péče o dítě, které bylo ohroženo (např. v situaci domácího násilí, CAN)
- program podpory sousedství = sousedské nebo domovní iniciativy, např. na zajištění bezpečí v okolí domu, na ulici, vzájemný dohled nad dětmi apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality (APK) = dostatečný počet policistů/asistentů k zajištění pochůzkové činnosti tam, kde může dojít k ohrožení dětí, kolem škol, na sídlištích, v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), povědomí policistů/asistentů o rizicích ohrožujících bezpečí dětí
- sociální pracovník na obci = terénní práce s rodinami, poradenství, prevence
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění
- starosta, samospráva = podpora programů pro posilování bezpečí, např. osvětové a informační akce, poradenství občanům, bezpečnostní komise a plán apod.
- soud = specializace na děti – oběti a pachatele, otevřenost, zohlednění specifických potřeb dětí, časová dostupnost (rychlost)
- specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje = vývoj, podpora a sledování efektivity místních programů prevence
- integrovaný záchranný systém = prevence a osvěta

4. Podpora v rámci komunity

- dny sousedství = akce ve společných prostorách, seznamování se navzájem, hledání řešení rizik v lokalitě apod.
- preventivní akce v obci = doprava, zdraví, kriminalita
- osvěta = přednášky, semináře pro rodiče nebo pracovníky s dětmi (putovní akce, celostátní akce)
- bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity = místa, kde mohou děti/rodiny trávit volný čas

Zdraví

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- pediatr, pediatriká sestra = ideálně zahrnuta práce s rodinou, plnění oznamovací povinnosti, účast na případových konferencích nebo v jiných týmech, operativní spolupráce s OSPOD, návštěvy u dětí doma (domácí sestry)
- pečovatelská služba = pokud jsou cílovou skupinou i rodiny s dětmi
- raná péče = zapojení do případové práce, individuální plán ochrany dítěte (IPOD), sociální rozměr práce
- školní programy podpory zdraví = obědy do škol, ovoce, mléko, preventivní prohlídky
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = konzultace či přednášky v oblasti zdraví (hygiena, prevence, závislosti, sexuální zdraví, výživa apod.), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy zaměřené na děti anebo rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas
- dětský psychiatr, psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, zapojení do případové práce
- školní psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, přesah do práce s rodinou
- dětský terapeut = kapacita odpovídající potřebám dětí/rodin v lokalitě
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = zahrnutí tématu zdraví do služby, přednášky, konzultace, osvěta
- raná péče = zaměření služby na práci s celou rodinou a na případovou práci
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = program zaměřený na práci s celou rodinou, zapojení do případové práce
- domácí sestra = návštěvy rodin preventivně a v případě potřeby, u rizikových rodin – vzhledem k tomu, že aktuálně není ukotveno, tak je relevantní jakákoliv forma návštěv
- psychiatr, psycholog = podpora rodičů z hlediska toho, aby dobře zvládali péči o děti
- respitní služba = služby zaměřené na rodiny se zátěží, ideálně širší cílová skupina (nejen děti s postižením)
- rodinná terapie = terapeutické služby zaměřené na práci s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- nemocnice – dětské oddělení = dostatečná kapacita, možnost přítomnosti rodičů, sociální pracovník, přesah do případové práce a prevence
- pohotovost = dostupnost, plnění oznamovací povinnosti, případně zapojení do prevence
- specialisté = dostupnost, případně zahrnutí rodiny do péče, spolupráce
- poradna pro závislosti (AT poradna) = léčba závislostí rodičů
- ozdravná léčebna = ozdravné pobyty pro děti nebo děti a rodiče

4. Podpora v rámci komunity

- preventivní akce na podporu zdraví = sportovní nebo zdravotně preventivní akce, Zdravé město apod.
- osvěta = přednášky, letáky na téma zdraví, péče o zdraví
- dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví nebo zlepšování životního prostředí = distribuce vitamínů, pomůcek, zdravotní péče apod.
- podpora sportu = zázemí, dostupné kroužky, kluby

Učení se

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- škola = vzdělávání s ohledem na individuální potřeby dítěte, využívání podpůrných opatření, spolupráce s rodinou, zprostředkování navazujících služeb pro rodiny s dětmi
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = spolupráce s dítětem a rodinou, zprostředkování služeb dítěti/rodině, spolupráce s navazujícími službami
- výchovný poradce = zaměření práce s dítětem v kontextu jeho rodiny, propojení na externí služby
- pracovník primární prevence = prvotní identifikace potřeby podpory nebo ohrožení dítěte, návaznost na podpůrné služby, přímá podpora dítěte
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = edukační programy pro děti (programy, přednášky), zprostředkování podpory školní přípravy, motivační programy, konzultace, včetně působení mimo školu (v terénu)
- volnočasové aktivity = kroužky zaměřené na rozvoj znalostí a dovedností, motivaci dětí, sebepoznání
- pedagogicko-psychologická poradna (PPP) = přímá podpora dětí v kontextu podpory rodiny
- střediska výchovné péče (SVP) = programy zaměřené na prevenci, podporu dítěte v kontextu jeho rodiny
- lékař = sledování povědomí dítěte o vlastním zdraví, edukace dětí, identifikace rizik
- podpora školní přípravy (doučování) = podpora dítěte v rozvoji školních dovedností, posilování kompetencí a motivace ke vzdělávání, optimálně ve spolupráci s rodinou

- asistent pedagoga = zohlednění specifických potřeb dítěte, zapojení rodiny
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče (PPP, SVP) = poskytované služby zahrnují rodinu dítěte, jsou provázány na další podpůrné služby
- sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS) = včetně zprostředkování služby rozvoje školských dovedností, podpora a motivace celé rodiny ke vzdělávání
- rodinné centrum (výchova, učení) = programy zaměřené na podporu a rozvoj vzdělávání
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = role prostředníka mezi školou a rodinou, práce s celou rodinou, zprostředkování navazujících služeb
- školní psycholog = podpora dítěte v rámci podpory jeho rodiny, zprostředkování navazujících služeb
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- etoped, psycholog = dostupnost služeb, ambulantní služby, práce s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- školní poradenské pracoviště (ŠPP) = služby zaměřené na práci s celou rodinou (poradenství, konzultace, motivační programy, podpůrná opatření, navazující služby)
- dům dětí a mládeže (DDM) = volnočasové aktivity, zaměření na rozvoj vzdělávacích kompetencí dítěte, motivaci
- škola = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platforem
- středisko výchovné péče (SVP) = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platforem

4. Podpora v rámci komunity

- zázemí pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) = prostory volně dostupné pro vzdělávání dětí, zájmovou činnost
- ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) = motivační programy
- kulturní akce = akce na podporu vzdělávání, vědomostní akce
- zahraniční spolupráce = partnerství měst, studijní pobyty, výměny
- dotace obce na pomůcky, dojíždění do školy

Chování

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- peer program = kapacita programů, jejich zaměření na poskytování pozitivních vzorů chování
- škola = ve vztahu k jednotlivci, vypracovaný systém podpory jednotlivce, návaznost na další podpůrné služby, možnost dítěte se obrátit na školu s žádostí o pomoc
- asistent pedagoga = přímá podpora dítěte nad rámec vzdělávání, tj. výchova, normy apod.
- odborná poradenská pomoc = kapacita a dostupnost služeb psychologa, etopeda, psychiatra, provázanost se školou a s rodinou
- resocializační program = kapacita, dostupnost, kvalita
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní a terénní služba, přímá dostupnost pro děti
- pobytová služba = řešení akutních problémů s chováním, možnost krátkodobých krizových pobytů
- probační a mediační služba (PMS) = programy pro děti, dostupnost, kvalita, možnost vstupu na žádost dítěte
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- škola = specifické programy zaměřené na chování dětí, podpůrné programy, nácvik dovedností v oblasti chování se zapojením rodičů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifický program zaměřený na posilování rodičovských dovedností v oblasti výchovy a stanovování hranic
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = zprostředkování podpůrných skupin pro rodiče k posílení výchovných kompetencí
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní nebo terénní forma, práce s celou rodinou
- asistované kontakty a předávání = služby podpory dítěte v náročných situacích, podpora zvládání emocí a chování dítěte i rodičů
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- škola = role učitele, výchovný poradce, dalších členů sboru mimo rámec vzdělávací složky, tj. výchova a socializace, normy, vytváření pozitivních vztahů + zařazení tématu etiky a morálky do výuky, praktický nácvik
- volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) = dostupnost, zejm. pro děti z ohrožených rodin (např. sociálně vyloučené lokality)
- církve = programy pro rodiny a děti – volnočasové aktivity, konzultace k otázkám výchovy a chování
- probační a mediační služba (PMS), resocializační program = programy zaměřené na posílení pozitivních forem chování
- krizový pobyt = krátkodobé umístění dítěte v pobytové službě v situaci závažných obtíží v oblasti chování, podmínkou je minimální délka pobytu a bezprostřední zajištění odborné podpory

4. Podpora v rámci komunity

- sousedské a komunitní akce = akce ke vzájemnému poznávání, navazování vztahu důvěry, interkulturní akce apod.
- BESIP = preventivní akce, nácvik pravidel, ohleduplnosti

Materiální zajištění

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- rodinné centrum = programy pro děti, které jsou vystaveny riziku nedostatečné péče
- krizové centrum = řešení akutního ohrožení dítěte, včetně zanedbání péče, přístupné i pro samotné děti
- materiální a potravinová pomoc = cílená a koordinovaná distribuce, spolupráce s OSPOD
- dům na půl cesty = zajištění základní péče mladistvým, dostatečnost kapacity, včetně otázky věkové hranice
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = relevantní kapacita, přístupnost přímo pro děti, podstatné je zapojení do případové práce
- pobytová služba = dětský domov, kojenecký ústav apod., kde je možné zajistit krizový pobyt na žádost dítěte, resp. na bázi dobrovolnosti
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- občanská poradna = poradenství rodičům zaměřené na práci, příjmy, dávky, sousedské vztahy, spolupráci se školou apod.
- dluhová poradna = komplexní řešení finanční situace rodiny
- sociální pracovník obce = terénní práce v rodinách, poradenství zaměřené na základní péči, doprovázení
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny (SAS) = specializace služby na podporu rodičů v zajištění základní péče o děti
- sociální rehabilitace = relevance služby, pokud je zaměřena na posílení základních rodičovských dovedností, práce s rodiči a dětmi v přirozeném prostředí
- materiální a potravinová pomoc = koordinovaná pomoc rodinám, spolupráce s OSPOD a soc. službami (zacílení pomoci)
- právní pomoc = dostupná právní pomoc rodinám
- azylové bydlení = azylové bydlení, ideálně pro celé rodiny s dětmi
- sociální bydlení = jakákoliv forma bydlení dostupného pro ohrožené rodiny s dětmi (nemusí jít jen o oficiální sociální byty)
- nadace a nadační fondy = podpora rodin v nouzi (nájemné, školní pomůcky, bezúročné půjčky apod.)
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- úřad práce = programy podpory pro rodiče, aktivní podpora zaměstnávání, rekvalifikace, kariérové poradenství
- bytová koncepce města = zohlednění potřeb ohrožených rodin s dětmi v bytové politice města
- komunitní akce = sbírky, dobročinné trhy apod.
- zázemí pro setkávání = místa, kde se mohou rodiny s dětmi scházet, je dostupné základní vybavení, případně občerstvení, knihy, hračky apod.

4. Podpora v rámci komunity

- program obědy do škol = podpora škol z úrovně kraje nebo obce k zapojení do programů, případně realizace lokálních specifických programů
- pracovní příležitosti obce = veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, dotovaná místa, obecní místa, podporované zaměstnávání apod.